

Förslag

1982/83:4

Riksdagens revisorers förslag angående det statliga stödet till industrin

1982-06-10

Till riksdagen

1 Inledning

Det senaste årtiondets strukturella och konjunkturbetingade svårigheter inom det svenska näringslivet har tvingat fram en snabb ökning av olika former av statliga stödinsatser. Ett stort antal myndigheter och andra organ är engagerade i stödverksamheten.

Mot bakgrunden av statens betydande insatser för att på olika sätt stödja näringslivet och medverka i arbetet med att underlätta strukturomvandlingen inom industrin har riksdagens revisorer granskat det statliga stödet till näringslivet och utredningsverksamheten kring detta stöd.

Revisorerna har efter sin granskning funnit

att en samlad översyn bör göras av industristödet i syfte att bl. a. begränsa antalet stödorgan och stödformer,

att ett register bör upprättas över stödföretagen,

att en ökad samordning och en mer ändamålsenlig strukturering bör göras av den information som samlas in om den internationella ekonomiska, tekniska och handelspolitiska utvecklingen,

att en förteckning över viktigare informationskällor i vad avser den tekniska, industriella och handelspolitiska utvecklingen bör upprättas,

att en sammanställning bör göras av de förslag som framkommit vid de senaste årens omfattande näringspolitiska utredningsverksamhet,

att en ökad samordning av den exportfrämjande verksamheten bör genomföras,

att den insatsvaruproducerande industrins konkurrenskraft bör stärkas samt

att utvecklingen för den svenska tekoindustrin bör noga följas och en beredskap på området upprätthållas så att åtgärder snabbt kan sättas in om de i proposition 1981/82:148 om åtgärder för tekoindustrin, m. m. föreslagna åtgärderna visar sig otillräckliga.

Som ett led i granskningen har upprättats en rapport med titeln Det statliga stödet till industrin (1981/82:3). Yttranden över rapporten har avgetts av 21 remissinstanser. En sammanfattning av rapporten och remissvaren är som bilaga fogad till denna skrivelse.

2 Revisorernas överväganden

2.1 Allmänt

En mera aktiv näringspolitik inleddes under senare hälften av 1960-talet. Det statliga stödet till näringslivet var till en början av förhållandevis begränsad omfattning. Det hade en i huvudsak långsiktig inriktning med syfte att bl. a. underlätta strukturomvandlingen i vissa branscher och främja vissa regionalpolitiska och försörjningspolitiska mål.

Under 1970-talet har den svenska industrin ställts inför betydande problem. Existensen för flera branscher och många större företag har varit hotad. Som en följd härav har 1970-talets industripolitik präglats av omfattande statliga stödsinsatser till skilda företag, branscher och regioner. Dessa industripolitiska åtgärder har ofta aktualiserats av akuta krissituationer.

Stora utredningsinsatser har på senare år satts in för att finna orsakerna till näringslivets problem. Utredningsverksamheten har varit både splittrad och utan kontinuitet. Detta torde bero på att de mer långsiktiga frågorna fått stå tillbaka i strävan att finna lösningar på de mer kortsiktiga problemen.

De flesta bedömare torde i dag vara ense om att det är en kombination av faktorer inom och utom landet som samverkat till att det svenska näringslivet snabbt och i växande omfattning fått svårigheter.

Trots omfattande samhällliga stödåtgärder i form av bidrag, lån, garantiutfästelser, skattelättnader och allmän service har det visat sig svårt att uppnå en önskad expansion inom näringslivet. Detta torde till stor del hänga samman med den internationella ekonomiska utvecklingen. På grund härav har åtgärder vidtagits för att lösa i första hand akuta problem inom olika krisbranscher.

Den svenska ekonomin uppvisar f. n. stora balansproblem. Utvecklingen inom industrin kommer att vara av avgörande betydelse i strävandena att återställa balansen. Det är därför angeläget att stödet i ökad utsträckning styrs över till expansiva och långsiktigt konkurrenskraftiga företag. Det är nämligen utvecklingen inom denna del av industrin som blir bestämmande för avvecklingstakten inom den icke lönsamma delen av industrin.

Det industripolitiska stödsystemet har växt fram successivt under senare år. Åtgärdsprogrammen har ofta haft såväl industripolitiska som sysselsättnings- och regionalpolitiska syften. Den genomförda granskningen har enligt revisorernas mening visat att det nuvarande stödsystemet är mycket komplicerat och svåröverskådligt. Härav följer också att det ofta är svårt eller närmast ogörligt att utvärdera effekterna av insatta åtgärder.

De överväganden och förslag som granskningen gett anledning till

kommer i det följande att behandlas under följande tre huvudrubriker:

- Översyn av det statliga industristödets administration och utformning
- Effektiviserad informationsöverföring
- Vissa exportfrämjande åtgärder.

2.2 Översyn av det statliga industristödets administration och utformning

De statliga industripolitiska insatserna ökade kraftigt under 1970-talet. Under budgetåret 1979/80 uppgick industristödet till ca 16 miljarder kronor i form av lån och bidrag. De statliga garantiförbindelserna för lån m. m. till industrin uppgick den 31 december 1980 till drygt 50 miljarder kronor.

Ett stort antal organ och stödformer har under senare år skapats för att kanalisera stödet till industrin. Ett tiotal centrala myndigheter och olika regionala organ inom främst handels-, arbetsmarknads- och industridepartementens verksamhetsområden är engagerade i administrationen av ekonomiskt stöd till företag inom industrisektorn. Antalet stödformer uppgår till flera hundra. Antalet varierar beroende på hur de skilda stödformerna avgränsas.

Det ekonomiska stödet till industriföretag finansierades budgetåret 1979/80 från mer än 100 olika anslag på statsbudgeten. Handläggningen av stödärenden bestäms av ett komplicerat regelsystem. Utöver de årliga anvisningar som lämnas till myndigheterna i de s. k. regleringsbrevet förekommer i fråga om flertalet anslag kompletterande bestämmelser angivna i olika författningar, regeringsbeslut, regeringsskrivelser m. m. I vissa fall utfärdar även den medelsdisponerande myndigheten närmare föreskrifter för verkställigheten av de bestämmelser regeringen utfärdar.

Stödverksamhetens uppsplittring gör att verksamheten blir svår att överblicka och att utvärderingen av vidtagna stödåtgärder försvåras. Denna splittring hindrar en samlad och fortlöpande kompetens- och erfarenhetsuppbyggnad. Splittringen har också gjort att det blivit svårare för företagen att orientera sig i stödsystemet.

Det i rapporten framförda förslaget att förutsättningarna för att samla handläggningen av det företagsinriktade stödet till ett mindre antal myndigheter och organ skall utredas får stöd av flertalet remissmyndigheter. Överstyrelsen för ekonomiskt försvar (ÖEF) avstyrker emellertid att industriella åtgärder av försörjningsberedskapskaraktär förs över från ÖEF till annan myndighet. ÖEF anser att analysen av försörjningsförhållanden och prövningen av bästa sätt för erhållande av försörjningsberedskap måste göras av den myndighet som har det samlade försörjningsansvaret på ett område.

Förslagen att begränsa antalet stödformer och minska detaljregleringen av stödmedlens användning i syfte att uppnå en ökad flexibilitet vid medelsanvändningen får stöd eller lämnas utan erinran av samtliga remissorgan. Dessa

uttalar även ett klart stöd för förslaget om åtgärder för en enklare och snabbare handläggning av stödärenden.

Revisorerna anser mot bakgrunden av vad som framkommit vid granskningen att det är angeläget att vidta åtgärder för att höja de statliga stödsatsernas effektivitet. Det statliga stödsystemet har byggts upp stegvis. Olika organisatoriska och administrativa lösningar har valts i skilda fall. Det har inte företagits någon övergripande och systematisk prövning av helheten i detta system. Med hänsyn till bl. a. det statsfinansiella läget ställs ökade krav på prioriteringar inom stödverksamheten. Enligt revisorernas mening bör därför en översyn av den statliga stödverksamheten genomföras. Det är nödvändigt att denna översyn får omfatta den statliga stödverksamheten i dess helhet. En sådan samlad översyn av det statliga industristödet skulle lämpligen kunna företas i anslutning till pågående utredningar om statens industriverks organisation och om arbetsmarknadsverkets administration och organisation.

Den förordade översynen av industristödet bör, enligt revisorernas mening, ha som mål att *begränsa det stora antalet stödorgan och stödformer*. Genom att samla stödadministrationen till ett mindre antal myndigheter och begränsa antalet stödformer torde vissa administrativa förenklingar och bättre verksamhetsöverblick kunna uppnås.

Vissa remissmyndigheter har hävdade att handläggningen av stödärenden har ett så nära funktionellt samband med den egna myndighetens övriga uppgifter att det inte skulle vara möjligt att föra över stödadministrationen till annan myndighet. Revisorerna vill med anledning härav anföra följande. Det förhållandet att en myndighet har huvudansvaret för utredning och planering m. m. inom en verksamhetssektor, t. ex. regional utveckling eller försörjningsberedskap, innebär inte att det alltid är lämpligast att samma myndighet har det slutliga ansvaret för genomförandet av de olika industriella stödåtgärder som kan föranledas därav. Den nuvarande organisatoriska uppsplittringen på stödområdet försvårar en samlad och fortlöpande erfarenhetsupbyggnad till grund för fördelningen av stödmedel. Nödvändigheten av att styra över stödet till långsiktigt konkurrenskraftiga företag talar för att stödadministrationen så långt som möjligt samlas hos det organ som har till huvuduppgift att planera och samordna statliga industripolitiska stöd- och utvecklingsinsatser.

Vid en översyn av industristödet bör även möjligheterna att *minska detaljregleringen av stödmedlens användning* beaktas. På så vis skapas förutsättningar för större flexibilitet vid medelsfördelningen. Detta torde vara ägnat att ge de samlade resurserna en mer effektiv användning.

Revisorerna finner det vidare angeläget att åtgärder nu vidtas för att *förenkla ansökningsförfarandet och minska handläggningstiderna* för stödärendena. Det finns enligt revisorernas mening risk för att det rådande

komplikerade förfarandet vid handläggning av stödärenden försätter framför allt de mindre företagen i ett sämre konkurrensläge vid stödfördelningen. De mindre företagen har ofta svårt att orientera sig bland olika stödformer och att avsätta de utredningsresurser som erfordras i samband med ansökan om stöd.

Som framhållits ovan medför det stora antalet handläggande organ och stödformer att överblicken över och samordningen av stödverksamheten försvåras. I rapporten har därför även föreslagits att ett centralt register upprättas över de företag som erhållit stöd eller är under utredning vid olika handläggande organ. Ett sådant register skulle utgöra ett instrument för samordning och kontroll av stödverksamheten. Det skulle också kunna utgöra en utgångspunkt för sammanställningar och utvärderingar av olika stödformer och stödet totalt.

Förslaget att inrätta ett centralt stödregister har mottagits positivt eller lämnats utan erinran av flertalet myndigheter. Statistiska centralbyrån (SCB) framhåller att, utifrån verkets erfarenheter i samband med hittills utförda studier av industristödets effekter, det genomgående problemet har varit att dels identifiera de företag som erhållit stöd, dels kvantifiera och tidslokalisera stödet. Ett stödregister kopplat till verkets centrala företagsregister skulle lösa dessa problem och vidare verka kvalitetshöjande för den ekonomiska statistiken i övrigt.

Revisorerna anser det angeläget att samordningen, kontrollen och uppföljningen av stödverksamheten förbättras. Enligt revisorernas mening fyller det föreslagna stödregistret härvid en viktig funktion, och revisorerna finner därför att ett sådant register bör upprättas. Revisorerna har noterat att regeringen uppdragit åt statskontoret att i samråd med SCB och riksskatteverket fortsätta arbetet med att vidareutveckla och pröva en samordning av registerföring av företag. Det av revisorerna föreslagna registret bör upprättas i nära samråd med nämnda arbetsgrupp. Genom en samordning med redan tillgänglig företagsstatistisk information ökas möjligheterna att allsidigt belysa stödverksamheten.

2.3 Effektiviserad informationsöverföring

I rapporten har pekats på behovet av åtgärder för att effektivisera bevakningen av den internationella utvecklingen inom områden som är av betydelse för svensk industri och för att möjliggöra ett bättre utnyttjande av insamlad information. Remissinstanserna instämmer i denna bedömning.

Revisorerna ansluter sig till det i rapporten framförda förslaget att en arbetsgrupp nu bör tillsättas med uppgift att göra en *översyn av uppläggningsen av informationsverksamheten* så att dubbelarbete undviks och att materialet struktureras på sådant sätt att olika intressentgruppers informationsbehov kan tillgodoses. Denna översyn bör företas i samråd med de

myndigheter som berörs av ett sådant åtgärdsprogram, främst de olika organen inom utlandsrepresentationen, kommerskollegium, statens industriverk (SIND) och styrelsen för teknisk utveckling (STU) samt med företrädare för näringslivet och löntagarorganisationerna.

Revisorerna anser vidare att en *förteckning över viktigare informationskällor* i vad avser den tekniska, industriella och handelspolitiska utvecklingen, såsom föreslagits i rapporten, vore värdefull. Frågan om en sådan sammanställning bör kunna närmare utredas av den föreslagna arbetsgruppen.

I rapporten har pekats på att ett stort antal utredningar om industripolitisk verksamhet slutförts under senare år. I dessa utredningar återfinns ett omfattande utredningsmaterial och ett stort antal förslag till åtgärder som ej genomförts men som alltså kan ha aktualitet. I rapporten föreslås en *genomgång av tidigare utredningsresultat* på området. Revisorerna delar bedömningen att det nu kan finnas anledning att gå igenom och strukturera detta material så att det lättare kan tas till vara vid överväganden om den långsiktiga industriutvecklingen. Denna uppgift synes lämpligen kunna läggas på struktursekretariatet inom industridepartementet.

Revisorerna vill samtidigt stryka under betydelsen av att pågående utredningsverksamhet bedrivs i sådan form att dubbelarbete kan undvikas och ett fruktbart idéutbyte mellan de olika utredningarna på detta område i möjligaste mån stimuleras.

2.4 Vissa exportfrämjande åtgärder

Sverige är för sin ekonomiska utveckling starkt beroende av handeln med omvärlden. För att minska underskottet i betalningsbalansen är det av största vikt att slå vakt om landets internationella konkurrenskraft och att på olika sätt stödja näringslivets exportansträngningar. Det statliga exportstödet får delvis ses som en motvikt till stödutvecklingen på det internationella planet.

Exportfrämjande verksamhet bedrivs f. n. av flera organ, bl. a. av utrikesförvaltningen, Sveriges exportråd, SIND (i fråga om branschprogrammen), de regionala utvecklingsfonderna (t. ex. försöksverksamhet med statliga handelshus), exportkreditnämnden (EKN), nämnden för fartygskreditgarantier och AB Svensk Exportkredit (SEK). Åtgärdsprogrammen spänner över ett vitt fält av insatser. Mot denna bakgrund föreslås i rapporten att en expertgrupp med företrädare för de berörda organen skall få i uppgift att snarast klarlägga förutsättningarna för att genom en närmare samordning av insatserna få till stånd en mera effektiv och målinriktad exportfrämjande verksamhet.

Flertalet remissorgan delar den i rapporten framförda uppfattningen om

behovet av en *samordning och översyn av den exportfrämjande verksamheten*. EKN och SEK, som främst yttrat sig över exportkreditverksamheten, anser att denna bedrivs effektivt och ej är i behov av en översyn.

Revisorerna vill som sin mening hävda att såväl rapporten som de i anledning av denna avgivna remissyttrandena pekar på att en översyn av den exportfrämjande verksamheten nu är nödvändig. På grund av den splittrade organisatoriska bild som samhällets exportfrämjande verksamhet visar bör samordningsaspekterna härvid träda i förgrunden. Verksamheten bör präglas av ett samordnat kommersiellt synsätt. Översynen bör göras i nära samverkan med de olika exportfrämjande organen och näringslivets organisationer. Den administrativa hemvisten av olika funktioner både på departements- och myndighetsnivå bör även kunna prövas.

I rapporten ifrågasätts även om inte exportstödet skulle kunna utformas på sådant sätt att det främjade en *ökning av andelen svenska insatsvaror i exportleveranserna*. Flera av remissinstanserna anser, bl. a. med hänsyn till internationella åtaganden, att åtgärderna på detta område främst bör vara av den karaktären att de förbättrar den insatsvaruproducerande industrins konkurrenskraft. Revisorerna instämmer i detta synsätt. En särbehandling av svenska komponentvaror vid export torde inte vara genomförbar. I stället torde andra åtgärder få övervägas. En betydelsefull insats för svensk komponenttillverkning borde enligt revisorernas mening kunna åstadkommas genom ökad marknadsinformation, så att svenska företag och potentiella underleverantörer blir uppmärksammade på existerande affärsmöjligheter. Detta skulle bidra till att stärka komponenttillverkarnas ställning även vid leveranser inom landet. Utvecklingsfonderna bör här kunna spela en aktiv roll.

Det är med tillfredsställelse revisorerna kan konstatera att SIND avser att starta aktiviteter som har till syfte att öka kunskaperna om och kontakterna mellan beställare och leverantörer, stimulera utbyggnaden av leveranskapaciteten inom landet och i övrigt genom utbildning och rådgivning främja underleverantörernas marknadsmässiga och tekniska kompetens.

Den svenska handelspolitiken är av tradition inriktad på att främja internationellt handelsutbyte. I fråga om tekoområdet har vissa avsteg gjorts från en strikt tillämpad frihandelspolitik av bl. a. försörjningspolitiska skäl. Detta har skett i en inom ramen för GATT slutna mellanstatlig överenskommelse, det s. k. multifiberavtalet (MFA). Trots vidtagna åtgärder har den inhemska produktionen av tekovaror sjunkit allt längre under det långsiktiga målet för den statliga tekopolitiken, samtidigt som de träffade begränsningsavtalen på olika sätt varit fördyrande för de svenska konsumenterna. I rapporten har föreslagits att en arbetsgrupp med företrädare för olika intressenter tillsätts med uppgift att se över det *handelspolitiska skyddet på tekoområdet*. Remissinstansernas inställning till detta förslag går starkt isär

både i fråga om behovet av en sådan arbetsgrupp och verksamhetens inriktning.

Flera av de frågeställningar som aktualiserats i rapporten har tagits upp i proposition 1981/82:148 om åtgärder för tekoindustrin, m. m. I propositionen anges bl. a. att alternativ till multifiberavtalet skall utredas. Vidare föreslås åtgärder för att åstadkomma en förbättrad kontroll av befintliga importbegränsningar och en effektivisering av den statliga samordnings- och samrådsorganisationen inom tekoområdet.

Mot denna bakgrund finner revisorerna det inte påkallat att nu föreslå att en särskild arbetsgrupp tillsätts för att se över de i rapporten aktualiserade frågeställningarna. Revisorerna vill dock framhålla vikten av att en beredskap upprätthålls på detta område, så att åtgärder snabbt kan vidtas om de i propositionen föreslagna insatserna visar sig otillräckliga.

3 Revisorernas hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer revisorerna att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna i denna skrivelse redovisade synpunkter och förslag avseende

1. en samlad översyn av industristödets administration och utformning i syfte att bl. a. begränsa antalet stödorgan och stödformer,
2. införandet av ett register över stödföretagen,
3. en ökad samordning och en mer ändamålsenlig strukturering av den information som samlas in om den internationella ekonomiska, tekniska och handelspolitiska utvecklingen,
4. en förteckning över viktigare informationskällor i vad avser den tekniska, industriella och handelspolitiska utvecklingen,
5. en sammanställning av de förslag som framkommit vid de senaste årens omfattande näringspolitiska utredningsverksamhet,
6. en ökad samordning av den exportfrämjande verksamheten,
7. en förstärkning av den insatsvaruproducerande industrins konkurrenskraft samt
8. behovet att upprätthålla en beredskap på tekoområdet så att åtgärder snabbt kan sättas in om de i proposition 1981/82:148 om åtgärder för tekoindustrin, m. m. föreslagna åtgärderna visar sig otillräckliga.

Detta ärende har avgjorts av revisorerna i plenum. I beslutet har deltagit revisorerna Sture Palm (s), Bertil Jonasson (c), Hugo Bengtsson (s), Rolf Sellgren (fp), Hagar Normark (s), Ralf Lindström (s), Ivan Svanström (c), John Johnsson (s), Wiggo Komstedt (m), Kjell Nilsson (s), Maj Pehrsson (c) och Joakim Ollén (m).

Vid ärendets slutliga handläggning har vidare närvarit kanslichefen Göran Hagbergh, byråchefen Rolf Jensen och revisionsdirektören Lars-G. Dahlborn (föredragande).

På riksdagens revisorers vägnar

STURE PALM

Lars-G. Dahlborn

1982-06-10

Dnr 1980:47

Sammanfattning av rapport 1981/82:3 om det statliga stödet till industrin och de remissyttranden som avgetts över den

1 Rapporten

1.1 Bakgrund

En mera aktiv näringspolitik inleddes under senare hälften av 1960-talet. I samband med riksdagens ställningstagande år 1964 till riktlinjer för lokaliseringspolitiken togs ett betydelsefullt steg mot ökad användning av ekonomiska medel i den strukturpolitiska stödverksamheten. Tidigare hade främst upplysning och rådgivning utnyttjats i denna verksamhet.

Det statliga stödet till näringslivet var till en början av förhållandevis begränsad omfattning. Det hade en i huvudsak långsiktig inriktning med syfte att bl. a. underlätta strukturomvandlingen i vissa branscher och främja vissa regionalpolitiska och försörjningspolitiska mål.

Det senaste årtiondets strukturella och konjunkturbetingade svårigheter har tvingat fram en snabb ökning av de statliga stödinsatserna. Stödet har samtidigt i en allt högre grad riktats in på att lösa akuta problem inom olika krisbranscher (företag).

Det näringspolitiska stödet är mångfacetterat och består av flera olika stödformer. Stödinsatserna uppgår f. n. till avsevärda belopp. Ett stort antal myndigheter och andra organ är engagerade i denna verksamhet.

Mot bakgrunden av statens betydande insatser för att på olika sätt stödja industrin och medverka i arbetet med att underlätta strukturomvandlingen inom industrin har riksdagens revisorer låtit granska det statliga stödet till näringslivet och utredningsverksamheten kring detta stöd.¹

1.2 Stödverksamhetens omfattning och administration

Under 1970-talet har en mängd organ och instrument tillskapats för att kanalisera det statliga stödet till industrin och övriga delar av näringslivet. Detta stöd utgår i form av ekonomiska insatser och serviceåtgärder av skilda slag.

Det ekonomiska stödet består av bidrag, lån- och kapitaltillskott m. m., statliga garantier samt skatte- och avgiftsreduktioner. Jämsides härmed administrerar staten en rad verksamheter av annat slag som är av vikt för

¹ Granskningen har utförts på andra utredningsenheten inom revisorernas kansli av Lars-G. Dahlborn.

utvecklingen inom industrin, t. ex. forsknings- och utvecklingsarbete, rådgivning vid export, teknisk konsulentverksamhet, arbetsmarknadsservice och näringslivsinformation. Ett par andra viktiga områden är den statliga utredningsverksamheten och det internationella förhandlings- och informationsarbete som olika statliga organ utför i syfte att främja bl. a. näringslivets intressen.

Antalet stödformer kan beräknas uppgå till flera hundra. Antalet varierar beroende på hur de skilda stödformerna avgränsas. Under femårsperioden 1975/76–1979/80 uppgick, enligt de beräkningar som utförts i granskningen, det företagsinriktade stödet till näringslivet i dess helhet till 61,6 miljarder kronor i form av transfereringar (26,6 miljarder kronor exkl transfereringar till jordbruks- och bostadssektorerna) och 27,9 miljarder kronor i form av kapitaltillskott m. m. (ca 10,0 miljarder kronor exkl jordbruks- och bostadssektorerna). De statliga garantiförbindelserna för lån m. m. uppgick den 31 december 1980 till sammanlagt 60,2 miljarder kronor. Verksamheten finansierades budgetåret 1979/80 från mer än 150 olika anslag på statsbudgeten.

Handläggningen av stödärenden bestäms av ett komplicerat regelsystem. Grundläggande bestämmelser för transfereringarna framgår av de årliga s. k. regleringsbrev som utfärdas för vart och ett av de olika anslagen. I dessa brev hänvisas ofta till tidigare regleringsbrev och till bakomliggande riksdagsbeslut. Utöver de anvisningar som lämnas i regleringsbreven förekommer i fråga om flertalet anslag kompletterande bestämmelser angivna i olika författningar, regeringsbeslut, regeringsskrivelser m. m. Totalt har mer än 270 sådana kompletterande bestämmelser samt över 200 nu gällande ändringar till dessa utfärdats för de stödformer som handläggs på myndighetsnivå. I vissa fall utfärdar även den medelsdisponerande myndigheten närmare föreskrifter för verkställigheten av de bestämmelser regeringen utfärdar. Som exempel kan nämnas att för en av stödformerna omfattar dessa särskilda anvisningar nära 60 A4-sidor.

En betydande organisatorisk och administrativ apparat har byggts upp för att handlägga de statliga stödinsatserna och styra stödmedlen till de verksamheter som statsmakterna bedömt vara mest angelägna.

Ett 40-tal centrala myndigheter är f. n. engagerade i administrationen av ekonomiskt stöd till företag inom olika sektorer av det svenska näringslivet (industri, jordbruk och service). I vissa fall har handläggningen av dessa ärenden delegerats till olika regionala organ. Totalt berörs därigenom tolv departements verksamhetsområden.

Frågor om stöd till industrisektorn handläggs inom främst handels-, arbetsmarknads- och industridepartementen. Stöd till industrin handläggs av ett tiotal centrala myndigheter. Bland dessa kan nämnas transportrådet, kommerskollegium, överstyrelsen för ekonomiskt försvar, arbetsmarknadsstyrelsen, statens industriverk, styrelsen för teknisk utveckling, exportkreditnämnden och nämnden för fartygskreditgarantier. Bland myndigheter

m. m. på regional nivå kan nämnas länsarbetsnämnder, länsstyrelser och regionala utvecklingsfonder. Jämsides härmed ankommer industripolitiska funktioner på en rad andra organ såsom Sveriges exportråd, Sveriges Investeringsbank och AB Svensk Exportkredit.

Denna differentiering av stödverksamheten innebär att det i dag finns en kraftfull medelsarsenal för olika industripolitiska insatser.

Det förhållandet att det statliga stödet till industrin går via många olika organ och har många former och beteckningar gör emellertid att verksamheten blir svår att överblicka och att utvärderingen av vidtagna stödåtgärder ytterligare försvåras. Den organisatoriska splittringen hindrar en samlad och fortlöpande kompetens- och erfarenhetsupbyggnad. Uppsplittringen har också gjort att det blivit svårare för företagen att orientera sig i stödsystemets labrynter.

1.3 Den industripolitiska informations- och utredningsverksamheten

Den statliga industripolitiska informations- och utredningsverksamheten är omfattande. Den bedrivs dels av organ knutna till regeringskansliet såsom olika permanenta branschråd, kommittéer, delegationer m. m. samt ett 30-tal tillfälliga statliga utredningar, dels av olika centrala och regionala myndigheter. Denna uppsjälkning hänger i viss utsträckning samman med det delade ansvaret för administrationen av det företagsinriktade stödet.

Av de centrala myndigheterna har statistiska centralbyrån, kommerskollegium, patent- och registreringsverket, statens pris- och kartellnämnd, överstyrelsen för ekonomiskt försvar, arbetsmarknadsstyrelsen, statens industriverk och styrelsen för teknisk utveckling en mera framträdande roll i den industripolitiska informations- och utredningsverksamheten. Vidare kan nämnas de olika organen inom utlandsrepresentationen samt de regionala utvecklingsfonderna.

Utanför den statliga sektorn svarar företag, branschorganisationer, organisationer på arbetsmarknaden samt enskilda forsknings- och utredningsinstitut för betydelsefulla insatser inom detta område.

Behovet och värdet av den industripolitiska informations- och utredningsverksamheten har vid skilda tillfällen starkt betonats såväl av statsmakterna och den offentliga förvaltningen som av näringslivet. Därvid har särskilt framhållits vikten av att noga följa den internationella tekniska och industriella utvecklingen.

De former under vilka informations- och utredningsverksamheten bedrivs har skapat irritation på många håll. Det är svårt för de olika intressenterna att orientera sig i och utnyttja det omfattande material som samlas in på olika håll om den tekniska, industriella och handelspolitiska utvecklingen. Utredningsverksamheten har också kritiserats för att vara splittrad och utan kontinuitet. Fördelningen av uppgifter och ansvar mellan de olika centrala industripolitiska organen har varit oklar. Det har vidare pekats på att de mer

långsiktiga frågorna har fått stå tillbaka i strävan att finna lösningar på de mer kortsiktiga problemen.

1.4 Synpunkter och förslag

Den företagna genomgången av det statliga industristödets administration och utformning har gett anledning till följande sammanfattningsvis återgivna synpunkter och förslag.

- Föresättningarna att samla handläggningen av det företagsinriktade stödet till ett mindre antal myndigheter och organ bör närmare utredas.
- Möjligheterna att begränsa antalet stödformer och att minska detaljregleringen av stödmedlens användning bör prövas i syfte att dels uppnå en ökad flexibilitet vid medelsdispositionen, dels skapa bättre möjligheter att styra stödet till expansiva och långsiktigt konkurrenskraftiga företag.
- Åtgärder bör vidtas för att förenkla det nu ofta komplicerade och byråkratiska ansökningsförfarandet. Samtidigt bör olika vägar prövas för att minska handläggningstiderna.
- I syfte att förbättra den industripolitiska framförhållningen och därmed öka möjligheterna att genomföra den nödvändiga strukturomvandlingen i mer planmässiga former bör insamlingen av sådan information om den internationella utvecklingen som är av betydelse för industripolitikens utformning ges en hög prioritet. En arbetsgrupp föreslås därför bli tillsatt med uppgift att tillsammans med berörda myndigheter se över uppläggningsen av denna informationsverksamhet, så att dubbelarbete undviks, och att materialet struktureras på ett sådant sätt att olika intressentgruppers informationsbehov kan tillgodoses.
- För att underlätta för myndigheter, företag m. fl. att orientera sig i det omfattande informationsmaterialet om den tekniska, industriella och handelspolitiska utvecklingen bör den stödhandbok som ges ut av industriverket kompletteras med uppgifter om tillgängliga informationskällor på dessa områden.
- Ett stort antal utredningar om industripolitisk verksamhet har slutförts under senare år. I dessa utredningar återfinns ett omfattande utredningsmaterial och ett stort antal förslag till åtgärder som ej genomförts men som alljämt torde ha aktualitet. Det kan övervägas om man inte nu borde gå igenom och strukturera detta material så att det lättare kan tas till vara vid statsmakternas fortsatta industripolitiska överväganden. Denna uppgift torde lämpligen kunna läggas på det inom industridepartementet nyligen inrättade struktursekretariatet.
- Till hjälp för de handläggande myndigheternas samordning och kontroll av stödverksamheten bör ett centralt register över företag som är aktuella i stödsammanhang läggas upp. Ett sådant register skulle också kunna utgöra

utgångspunkt för sammanställningar och utvärderingar av olika stödformer och av stödet totalt. F. n. saknas tillräcklig kunskap om stödformernas effekter.

- Exportfrämjande verksamhet bedrivs f. n. av flera myndigheter m. m. En expertgrupp med företrädare för de berörda organen föreslås få i uppgift att snarast klarlägga förutsättningarna för att genom en närmare samordning av insatserna få till stånd en mera effektiv och målinriktad exportfrämjande verksamhet. Härvid bör även den administrativa hemvisten för olika funktioner kunna prövas.
- Möjligheterna att utforma exportstödet på ett sådant sätt att detta stöd främjar en ökning av andelen svenska insatsvaror i exportleveranserna bör undersökas. Därigenom skulle stödet få en mera gynnsam sysselsättningsfrämjande effekt. En översyn i detta syfte bör kunna omfatta också sådana statliga organ som Fonden för industriellt samarbete med u-länder, Swedfund.
- De exportbegränsningsavtal på tekoområdet som Sverige träffat med ett antal s. k. lågprisländer inom ramen för multifiberavtalet (MFA) har inte tillräckligt effektivt skyddat den svenska tekoindustrin. Importen har i stället ökat från andra länder. Avtalen har vidare lett till handel med de överenskomna kvotutrymmena. Genom fördyringar på grund av överflyttningen av importen från lågprisländerna och av handeln med "införselrätter" har de svenska konsumenterna förorsakats betydligt ökade kostnader utan att den inhemska tekoindustrins konkurrensläge på ett mera avgörande sätt förbättrats. I syfte att komma till rätta med dessa förhållanden bör en arbetsgrupp med företrädare för olika intressentgrupper tillsättas för att utarbeta och pröva olika lösningar. Därvid skulle bl. a. följande tre alternativa infallsvinklar kunna bli föremål för en prövning. Det bör betonas att möjligheterna att genomföra önskade ändringar i avtalen i hög grad är beroende av de handelspolitiska spelreglerna och rådande förhandlingssituation. Åtgärder kan inte vidtas ensidigt. Stor hänsyn måste tas till handelsutbytet i övrigt och till risken för handelspolitiska motåtgärder.

a) Sverige bör vid de handelspolitiska förhandlingarna sträva efter att successivt avlasta exportländerna uppgiften att fördela de överenskomna kvoterna (exportreglering). En sådan ändring torde leda till att bevakningen av ingångna avtal kan effektiviseras. I sådant fall torde vi inte kunna ansluta oss till ett nytt MFA-avtal. Genom att inom landet fördela dessa kvoter på olika importörer (importreglering) skulle man också uppnå att de extra vinster i distributionsledet som regleringen medför i ökad utsträckning stannar i landet.

b) Det kan även övervägas att införa s. k. globalkvoter på tekoområdet. Detta skulle innebära att det fastställdes totalramar för importen av olika varor från samtliga berörda länder (exkl. EFTA- och EG-området). Dessa länder skulle sedan få konkurrera om det tillgängliga importutrymmet. Ett

system med globala importbegränsningar skulle underlätta bevakningen av att importkvoten inte överskrids. Den kvoterade importen skulle samtidigt förbilligas genom att denna då kan ske från de konkurrenskraftigaste tillverkningsländerna.

c) Det kan å andra sidan övervägas om inte Sverige bör avstå från en kvantitativ reglering av importen på tekoområdet. Skyddet för de delar av den inhemska tekoindustrin som är av särskild betydelse från försörjnings- och sysselsättningspolitisk synpunkt föreslås i sådant fall få formen av dels tullar, som man får försöka förhandla fram under hänvisning till den svenska tekoindustrins exceptionellt svåra konkurrensläge, dels ett till tullskyddet avpassat industripolitiskt stöd.

2 Remissyttrandena

Yttranden över rapporten (1981/82:3) Det statliga stödet till industrin har lämnats av transportrådet, statistiska centralbyrån (SCB), kommerskollegium, generaltullstyrelsen, överstyrelsen för ekonomiskt försvar (ÖEF), exportkreditnämnden (EKN), arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), statens industriverk (SIND), styrelsen för teknisk utveckling (STU), styrelsen för Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet (STATT), nämnden för fartygskreditgarantier (FKN), Fonden för industriellt samarbete med u-länder – Swedfund, Sveriges exportråd, Textilgrossisternas Riksförbund, Sveriges industriförbund, Textilrådet-Konfektionsindustriföreningen, Sveriges hantverks- och industriorganisation (SHIO) – Familjeföretagen, Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Centralorganisationen SACO/SR, Landsorganisationen i Sverige (LO) samt Svensk Exportkredit (SEK).

LO har bilagt yttrande från Beklädnadsarbetarnas förbund. LO instämmer i de synpunkter förbundet anfört om rapportens förslag på tekoområdet.

Sveriges Grossistförbund har på eget initiativ lämnat ett yttrande, i vilket organisationen ansluter sig till de synpunkter som anförts i yttrandet från Textilgrossisternas Riksförbund.

2.1 Översyn av det statliga industristödets administration och utformning

Förslaget om en översyn av det statliga industristödets administration och utformning har fått ett positivt gensvar från flertalet remissmyndigheter. Arbetsmarknadsstyrelsen instämmer i att den stora mängden olika stöd och de varierande regler som gäller för olika stödformer måste vara svåröverskådliga för avnämarna. Styrelsen anser därför att det finns skäl att se över både stödformerna och de regler som styr deras tillämpning. Industriverket, som delar uppfattningen att en översyn av det statliga stödet till industrin bör göras, framhåller att syftet bör vara att ge stödet en sådan inriktning att det tillsammans med andra åtgärder medverkar till att underlätta industrins

strukturanpassning och bidrar till att utveckla de långsiktigt konkurrenskraftiga delarna av industrin. Styrelsen för teknisk utveckling delar uppfattningen att bl. a. den pågående utredningen av SIND:s organisation bör kunna behandla också förutsättningarna för att minska antalet stödorgan och stödformer. Nämnden för fartygskreditgarantier framhåller att förutsättningar torde finnas för en mer lönsam och effektivare användning och administration av stödmedel genom en koncentration av handläggningen till ett mindre antal och mer specialiserade myndigheter och organ samt genom en begränsning av antalet stödformer m. m. Nämnden ansluter sig därför till förslaget i rapporten.

Transportrådet är positivt till en översyn av industristödet, men framhåller att transportstödet bör vara kvar och även i fortsättningen handläggas av rådet. ÖEF pekar på att styrelsen redan lämnat förslag till åtgärder i syfte att minska antalet stödformer inom det ekonomiska försvarets område. ÖEF avstyrker däremot bestämt att frågor om industriella åtgärder av försörjningsberedskapskaraktär överförs från ÖEF till annan myndighet. Analysen av försörjningsförhållanden och prövningen av bästa sätt för erhållande av försörjningsberedskap måste göras av den myndighet som har det samlade försörjningsansvaret på ett område. Av den anledningen är det inte möjligt att föra över handläggningen av de industriella åtgärder ÖEF administrerar till SIND eller annan myndighet.

Näringslivets organisationer liksom löntagarorganisationerna har uttalat ett klart stöd för förslaget att se över industristödet. SHIO – Familjeföretagen och Sveriges industriförbund ger dock samtidigt uttryck för den uppfattningen att en sådan översyn inte får leda till en alltför långtgående koncentration av stödadministrationen. LO delar utredningens uppfattning att det nuvarande stödsystemet är ytterst komplicerat och svåröverskådligt. Det är svårt, för att inte säga omöjligt, att bedöma de sammantagna effekterna. Det förhållandet att stödformerna är många får emellertid inte ge överdrivna föreställningar om rationaliseringsmöjligheterna. En komplicerad och sammansatt målstruktur för samhällets påverkan av näringslivet nödvändiggör ett relativt komplicerat system för stödinsatser. Det faktum att systemet byggts upp stegvis utan någon övergripande prövning av helheten motiverar dock, enligt LO, att en översyn kommer till stånd i syfte att koncentrera handläggningen till färre organ och minska antalet stödformer. Beklädnadsarbetarnas förbund, som av LO beretts tillfälle att yttra sig över rapporten, har uttalat att förbundet kraftigt vill instämma i slutsatsen att handläggningen av det statliga stödet bör koncentreras till ett mindre antal myndigheter. Likaså är det angeläget att antalet stödformer begränsas. Dessa förslag bör enligt förbundet snarast utredas.

2.2 Effektiviserad informationsöverföring

Remissinstanserna har betonat vikten av en effektiviserad rapportering om den tekniska, industriella och handelspolitiska utvecklingen i vår omvärld. De instämmer i kravet på en översyn av den informationsverksamhet om den internationella utvecklingen som är av betydelse för industripolitikens utformning. Därvid har särskilt samordningsaspekten betonats.

Kommerskollegiet framhåller att den samordning som förekommer mellan olika berörda instanser i dessa sammanhang är bristfällig. En liknande bedömning har gjorts av industriverket som betonar att en ökad samordning av den internationella bevakningen vid olika myndigheter är önskvärd. Industriverket pekar vidare på att verket redan tidigare lagt fram förslag i detta syfte.

Även LO erinrar om att organisationen sedan flera år i olika sammanhang strukit under att en effektiviserad bevakning av den internationella utvecklingen av betydelse för den svenska industripolitiken är angelägen. En sådan effektivisering är enligt LO en viktig förutsättning för en förbättrad industripolitisk framförhållning. SACO/SR uttalar att en internationell överblick givetvis måste betecknassom synnerligen angelägen. Med tanke på dess omfattning och de resurser som erfordras är det också helt nödvändigt att insatserna inom vårt land koordineras åtminstone i alla mera övergripande frågor.

Bland de remissorgan som uttalat sig om formerna för en samordning går meningarna isär. Industriverket anser att, med hänsyn till att verket har en central roll i den industripolitiska utredningsverksamheten, det är naturligt att industriverket ges mandat och resurser att genomföra en sådan samordning. Styrelsen för teknisk utveckling anser att uppgiften att utarbeta konkreta förslag till ett bättre utnyttjande av den samlade informationen i första hand bör ankomma på befintliga organ och myndigheter. SHIO-Familjeföretagen och Sveriges industriförbund har hänvisat till sina tidigare avlämnade yttranden över betänkandet Att utveckla en långsiktig industripolitik (Ds I 1980:17–18). SHIO-Familjeföretagen har i yttrandet om denna utredning anfört att informationsinsamlingen till underlag för en långsiktig offensiv industripolitik bör samlas till ett organ, lämpligen inom industridepartementet. Sveriges industriförbund pekar på möjligheten att utnyttja näringspolitiska rådet i dessa sammanhang.

Förslaget att komplettera stödhandboken med uppgifter om vissa viktigare informationskällor om den tekniska, industriella och handelspolitiska utvecklingen har berörts av enbart två remissmyndigheter. Industriverket, som instämmer i att en sådan sammanställning vore värdefull, föreslår att denna information ges ut fristående från stödhandboken. Kommerskollegiet har gett uttryck för i huvudsak likartade synpunkter.

2.3 Stödregister

Förslaget att inrätta ett centralt register över företag med någon form av statligt stöd har vunnit gehör eller lämnats utan erinran från flertalet remissinstanser. Arbetsmarknadsstyrelsen uttalar att den ansluter sig till uppfattningen att det föreligger ett behov av bättre översikt och analys än f. n. Industriverket delar den i rapporten framförda uppfattningen om behovet av en samlad information om de stödåtgärder som vidtagits eller är under utredning vid olika handläggande organ. Industriverket, som därför tillstyrker förslaget att inrätta ett centralt stödregister, finner det naturligt att verket görs till huvudman för ett sådant register. Statistiska centralbyrån (SCB) förordar att SCB får i uppdrag att upprätta ett stödregister kopplat till verkets centrala företagsregister. Ett sådant arrangemang skulle vara förenat med olika tekniska fördelar och det skulle bl. a. verka kvalitetshöjande för den ekonomiska statistiken i övrigt.

Centralorganisationen SACO/SR anser att man vid kommande översyner av bidragssystemen bör överväga möjligheterna till en förbättrad kontroll och uppföljning av såväl bidrag som bidragsmottagare. På detta område skulle t. ex. en utökad och förbättrad datoranvändning kunna komma väl till pass. LO anser att ett centralt register med uppgift om företag som erhållit någon form av samhällsstöd är en angelägen åtgärd varför ett sådant snarast bör byggas upp.

Styrelsen för teknisk utveckling (STU) anser att frågan om ett centralt stödregister kan avgöras först när möjligheterna prövats att nedbringa antalet stödformer och stödorgan. STU anser att det finns stor risk för att kostnaderna för att upprätta och underhålla ett centralt register inte motsvarar värdet. STU kan därför inte på tillgängligt underlag tillstyrka förslaget om ett centralt register. Även SHIO-Familjeföretagen och Sveriges industriförbund tar upp kostnadsaspekten. Organisationerna befarar att den föreslagna uppläggningsen av ett centralt register över företag som är aktuella i stödsammanhang kan medföra betydande kostnader om det skall vara användbart för meningsfulla statistiska bearbetningar. Samtidigt är det högst tveksamt om ett sådant register bidrar till att ge ett bättre beslutsunderlag i konkreta ärenden.

2.4 Bättre utnyttjande av tidigare industripolitisk utredningsverksamhet

Förslaget att gå igenom och strukturera utredningsmaterialet från tidigare industripolitisk utredningsverksamhet, så att det lättare kan tas till vara vid statsmakternas fortsatta industripolitiska överväganden, får stöd av kommerskollegium, statens industriverk och styrelsen för teknisk utveckling. SHIO-Familjeföretagen och Sveriges industriförbund befarar dock att en särskild och mera ambitiös genomgång av detta slag inte skulle vara meningsfull.

2.5 Vissa exportfrämjande åtgärder

Statens industriverk delar den i rapporten framförda meningen om behovet av en samordning och översyn av den exportfrämjande verksamheten. Det är därvid, enligt industriverket, viktigt att målen för verksamheten klargörs och relateras till andra industripolitiska åtgärder. De exportfrämjande åtgärderna bör ses som ett led i det industripolitiska arbetet som syftar till att underlätta för företagen att anpassa sig till förändrade strukturella betingelser.

Enligt expertrådet återstår alltså mycket att göra vad beträffar ytterligare samordning av den exportfrämjande verksamheten. Exportrådet anser därför att förslaget om tillsättande av en expertgrupp är tillfredsställande. Ytterligare kunskaper om och integration av de tjänster som erbjuds företagen är en mycket viktig fråga för expertrådet. Exportrådet anser att det kommersiella synsätt som ingår i verksamhetsplaneringen f. n. skulle vara av värde för en eventuell expertgrupp att ta del av. Exportrådet anser att den grundläggande affärsmässiga synen är den mest sysselsättningsbefrämjande och vill gärna utveckla detta inom ramen för en eventuell expertgrupp. I en sådan grupp bör även Swedfund, Beredningen för Internationellt Tekniskt Samarbete (BITS), STU och SIDA vara representerade. Exportrådet anser att den administrativa hemvisten för olika funktioner givetvis bör prövas i samband med en sådan expertutredning.

TCO har kunnat konstatera att den svenska konkurrenskraften försvagats under senare år. Mot denna bakgrund föreslås en allmän effektivisering av exportfrämjandet. Bl. a. bör bevakningen av projekt som stöds av de olika FN-organen och av de regionala utvecklingsbankerna förstärkas i syfte att ge svensk industri större möjlighet att delta i dessa. Vidare bör de fackliga organisationerna inom tjänstemannarörelsen få ett ökat inflytande i exportfrämjandet.

LO delar uppfattningen att något måste göras åt den mycket splittrade organisatoriska bild som samhällets exportfrämjande verksamhet uppvisar. LO har i annat sammanhang krävt en utredning om detta. LO anser dock inte att översynen bör anförtros en expertgrupp med företrädare för berörda organ. Översynen bör göras av en mer fristående utredning, bl. a. med hänsyn till att även ansvarsfördelningen på departementsnivå bör prövas.

Kommerskollegium är tveksamt till möjligheterna att nå några väsentliga effektivitetsvinster genom en enkel administrativ åtgärd i form av tillsättandet av en expertgrupp. Verket tar ställning till detta förslag inte minst mot bakgrund av de olika utredningar och åtgärder som genomförts på detta område under senare år. Exportkreditnämnden är utifrån nämndens erfarenheter från exportkreditgivningen inte övertygad om att en expertgrupp skulle kunna lämna några egentliga bidrag till att effektivisera en verksamhet som fortgående är föremål för översyn. AB Svensk Exportkredit (SEK) anser att exportkreditverksamheten f. n. i huvudsak är effektiv och

målinriktad. Någon översyn härvidlag anser SEK således inte erforderlig. Behovet av en expertgrupp för att utröna möjligheterna till effektivisering av andra delar av den exportfrämjande verksamheten anser sig SEK inte ha möjligheter att bedöma. Industriverket instämmer i att den svenska insatsvaruproducerande industrins konkurrenssituation behöver förbättras. Under 1970-talet har andelen importerade insatsvaror ökat. Vissa delar av den insatsvaruproducerande industrin har drabbats särskilt hårt. Speciella åtgärder är därför motiverade.

Enligt industriverkets mening bör dessa åtgärder vara av den karaktären att de varaktigt förbättrar den insatsvaruproducerande industrins konkurrenskraft. Kommerskollegiet har uttryckt liknande synpunkter på utformningen av ett sådant stöd. Verket anser att ett stöd till svensk komponenttillverkning bör utformas så, att man söker minska informationsbarriärer så att inhemska, potentiella underleverantörer och svenska exportföretag blir uppmärksammade på existerande affärsmöjligheter. Vidare bör svensk komponentexport främjas på samma sätt som all annan export.

Kommerskollegiet, liksom exportkreditnämnden, SHIO-Familjeföretagen och Sveriges industriförbund, varnar för sådana åtgärder som skulle diskriminera export av industriprodukter som innehåller utländska insatsvaror. Sådana åtgärder kan stå i strid med internationella åtaganden på subventionsområdet. Samtidigt pekas på att handel med komponenter och insatsvaror inte är något som ensidigt missgynnar Sverige.

2.6 Utredning om vissa handelspolitiska åtgärder på tekoområdet

Förslaget att tillsätta en arbetsgrupp för att utarbeta och pröva olika handelspolitiska lösningar på tekoområdet får stöd av SHIO-Familjeföretagen och Sveriges industriförbund samt av LO och Beklädnadsarbetarnas förbund. Generaltullstyrelsen har uttalat att den finner det angeläget att tullverket blir representerat i en sådan grupp. Kommerskollegiet och Textilgrossisternas Riksförbund anser att de frågor som en sådan arbetsgrupp skulle ta upp även fortsättningsvis bör prövas och utarbetas inom ramen för nuvarande institutioner. Textilgrossisternas Riksförbund anser dock att det nu är hög tid att ompröva den hittills förda politiken på tekoområdet – en politik som, enligt förbundet, inte visat sig ha några positiva effekter med utsikt till bestående resultat. Textilrådet-Konfektionsindustriföreningen avstyrker bl. a. av tidskäl att en arbetsgrupp tillsätts för att utreda olika alternativ i handelspolitiken på tekoområdet. Även Beklädnadsarbetarnas förbund har starkt strukit under det angelägna i att åtgärder vidtas med det snaraste på detta område.

Beträffande de alternativa infallsvinklar som i rapporten föreslagits bli föremål för arbetsgruppens prövning går remissinstansernas ställningstaganden vitt isär. Beklädnadsarbetarnas förbund anser att de tre punkter som anges i rapporten, nämligen a) export- och importreglering, b) globalkvoter

för tekoimporten och c) slopande av importrestriktioner på tekoområdet, mycket väl kan vara utgångspunkter för en sådan utredning. SHIO-Familjeföretagen och Sveriges industriförbund menar att införandet av s. k. globalkvoter på tekoområdet kan övervägas. De båda organisationerna tar dock klart avstånd från tankegången att den kvantitativa regleringen skulle ersättas med tullar. Textilrådet-Konfektionsindustriföreningen förordar klart ett alternativ med globalkontingenter för tekoimporten. Ett slopande av de kvantitativa regleringarna av tekoimporten med ett tullskydd och ett industripolitiskt stöd bedöms som orealistiskt.

Textilgrossisternas Riksförbund förespråkar ett successivt slopande av de kvantitativa importhindren på tekoområdet. Organisationen ställer sig klart avvisande mot ökade tullar och anser att ett globalkvoteringsystem skulle vara orealistiskt.

Industriverket har uppmärksammat de problem som revisorerna berör. Verket erinrar om att det på uppdrag av regeringen inom sitt ansvarsområde har utrett och lämnat underlag för den fortsatta långsiktiga planeringen av de statliga åtgärderna för tekoindustrin. Utredningsresultaten har bl. a. redovisats i SIND PM 1981:12 och SIND PM 1981:13. Dessa utredningar har, framhåller industriverket, utgjort en del av underlaget för propositionen 1981/82:148 om åtgärder för tekoindustrin som nyligen lagts fram och i vilken förslag lämnas om inriktningen av de fortsatta statliga åtgärderna på tekoområdet. Bl. a. förordas en ökad satsning på effektivitetshöjande åtgärder. Vidare lämnas förslag till lag om ursprungsmärkning av kläder. Åtgärder föreslås också för att åstadkomma en förbättrad kontroll av befintliga importbegränsningar från lågprisländer.

Dessa åtgärder bör, menar industriverket, kunna leda till viss förbättring av den svenska tekoindustrins situation. En beredskap bör dock hållas så att åtgärder snabbt kan vidtas om de förslagna insatserna visar sig otillräckliga.

